

W a t e r s c h a p
R i v i e r e n l a n d

WATERSCHAP RIVIERENLAND

INKOOP- EN AANBESTEDINGSBELEID 2008

Versie: Definitief
Datum: 21 juli 2008
Nummer: 200826210

INHOUDSOPGAVE

1. DOELSTELLINGEN EN EFFECTEN INKOOP- EN AANBESTEDINGSBELEID WSRL	3
1.1. Doelstellingen.....	3
2. BELEIDSPUNTEN WSRL.....	4
2.1. Algemeen.....	4
2.2. Aanvullende drempels voor aanbesteden	4
2.3. Bundeling.....	6
2.4. Portfoliomanagement	6
2.5. Duurzaam inkopen	7
2.6. Leveranciersmanagement	8
2.7. Publicatie	8
2.8. Algemene voorwaarden	8
2.9. Kwaliteitsbewaking, kennisdeling en advisering.....	9
2.10. Professioneel Inkopen en aanbesteden: het realiseren van een goede prijs kwaliteit verhouding	10
2.11. Integriteitsbewaking WSRL en medewerkers.....	10
3. BEVOEGDHEDEN EN AFWIJKINGSMOGELIJKHEDEN	11
3.1. Bevoegdheden.....	11
3.2. Afwijkingsmogelijkheden.....	11

1. DOELSTELLINGEN EN EFFECTEN INKOOP- EN AANBESTEDINGSBELEID WSRL

1.1. Doelstellingen

Een evaluatie van het in 2005 vastgestelde inkoop- en aanbestedingsbeleid en een gehouden audit over de naleving van dit beleid enerzijds maar ook een aantal wettelijke ontwikkelingen anderzijds maken het noodzakelijk dat het beleid moet worden bijgesteld.

Als gevolg van wijzigingen in de Waterschapswet moeten door zowel het waterschap als zijn accountant extra aandacht worden besteed aan de rechtmatigheid. Waterschappen zullen meer waarborgen moeten treffen dat rechtmatig wordt gehandeld en dat wordt voldaan aan externe en interne regels.

Omdat de Aanbestedingswet in juli 2008 door de Eerste Kamer is verworpen, wordt in het vast te stellen inkoop- en aanbestedingsbeleid 2008 uitgegaan van de huidige wetgeving Besluit Aanbestedingsregels Overheidsopdrachten (BAO).

Met dit inkoop- en aanbestedingsbeleid 2008 streeft Waterschap Rivierenland (WSRL) de hieronder geformuleerde doelen na:

1. Rechtmatig en doelmatig inkopen (hoofdstuk 2.2);
2. Duurzaam inkopen (hoofdstuk 2.5);
3. Professioneel opdrachtgeverschap (hoofdstuk 2.10);
4. Professionalisering van inkoop en aanbesteden: het realiseren van een goede prijs kwaliteit verhouding (hoofdstuk 2.10);
5. Integriteitbewaking WSRL en medewerkers (hoofdstuk 2.11).

2. BELEIDSPUNTEN WSRL

2.1. Algemeen

Het aanbestedingsbeleid van WSRL vult de ruimte in, die de Europese en nationale wet- en regelgeving en jurisprudentie biedt. Om in de uitvoering van het beleid en binnen de wettelijke kaders een effectieve, efficiënte en uniforme interpretatie van de Europese en nationale wet- en regelgeving te bewerkstelligen zijn tevens uitvoeringsvoorschriften en standaarddocumenten opgesteld.

Het Aanbestedingsreglement Werken 2005 (ARW 2005) is een praktisch inkoopinstrument. De procedures van aanbestedingen zijn volledig in het ARW 2005 uitgeschreven. Voor de aanbestedingsprocedure voor werken blijft het ARW 2005 van toepassing.

2.2. Aanvullende drempels voor aanbesteden

Voor het uitvoeren van een inkoopproces zijn er in Europese wetgeving kaders geschapen op basis van drempelbedragen. Voor de bepaling van de aanbestedingsprocedure voegt WSRL eigen drempelbedragen aan de lijst toe.

De waterschappen zijn onder de Europese drempelwaarden (€ 206.000,- voor leveringen en diensten; en € 5.150.000,- voor werken), zolang de concept-Aanbestedingswet niet is aangenomen, nog bevoegd om eigen regels te hanteren en een procedure te kiezen. Volgens de beoogde voorstellen in de concept-Aanbestedingswet zou dan voor opdrachten voor "leveringen en diensten" < € 50.000,-, de enkelvoudige procedure mogen worden toegepast. Voor "werken" is deze grens vastgesteld op € 150.000,- . Met andere woorden onder de € 50.000, resp. € 150.000,- voor werken, kan een opdracht via één op één onderhandeling tot stand komen. De overweging om dit zo op te nemen in het wetsontwerp is dat de administratieve lasten van meerdere aanbiedingen in het offertestadium vaak onevenredig zijn met de opdrachtwaarde.

Motivatie om deze bedragen op te nemen in het inkoop- en aanbestedingsbeleid 2008 is het volgende:

- ❖ Onder de € 50.000,- resp. € 150.000,- geen regels zorgt ervoor dat ze ook niet overschreden kunnen worden. Dit is in belang met het oog op de accountantscontrole op rechtmatigheid die met ingang van 1 januari 2009 een groter belang krijgt;
- ❖ Het hanteren van een hogere grens waar beneden geen regels gelden geeft inhoud aan vermindering van regelgeving;
- ❖ Een hoger regelvrij bedrag geeft een aanzienlijke vermindering van administratieve lasten voor zowel de opdrachtgever als de aanbieder;
- ❖ De procedures geven ruime mogelijkheden om de inkoopprocessen doelmatig en rechtmatig te doorlopen temeer dat desgewenst altijd voor een 'zwaardere' procedure gekozen kan worden;

In de onderstaande tabel staan de drempelbedragen opgenomen en welke procedure hierbij hoort. De procedures zijn in bijlage 2 nader beschreven.

Voor de leesbaarheid van de tabel beperken wij ons tot een minimale weergave van de complexe opbouw van de drempelbedragen. Voor een uitgebreide overzicht met alle mogelijke aanbestedingsvormen zie bijlage 1.

Tabel

Wijze van bekendmaking	Levering	Dienst (A-lijst)	Dienst (B-lijst)	Werk
Enkelvoudig onderhands	< € 50.000,--	< € 50.000,--	< € 50.000,--	< € 150.000,--
Meervoudig onderhands	≥ € 50.000,-- en < drempelbedrag	≥ € 50.000,-- en drempelbedrag	≥ € 50.000,-- en drempelbedrag	≥ € 150.000,-- en < 1,5 miljoen
Nationale procedure	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	≥ € 1,5 miljoen en < drempelbedrag
Europese procedure	≥ drempelbedrag	≥ drempelbedrag	≥ drempelbedrag	≥ drempelbedrag

Het toepassen van een zwaardere procedure is altijd toegestaan.

Drempelbedragen:

De Europese Commissie stelt de drempelbedragen steeds voor een periode van twee jaar vast.

De drempelbedragen zijn voor de periode 1 januari 2008 t/m 31 december 2009:

voor leveringen en diensten: 206.000 euro (was 211.000 euro) en voor werken: 5.150.000 euro (was 5.278.000) exclusief BTW.

Opmerkingen tabel:

1. De genoemde bedragen zijn exclusief BTW.
2. De diensten (B-lijst) hebben betrekking op een bijlage uit de Europese richtlijn aanbesteden (EG 2004/18). In deze bijlage worden groepen dienstverlening genoemd, waarop slechts een beperkt deel van de Richtlijn van toepassing is. Deze diensten vallen onder het zogenaamde "verlichte regime" en worden ook wel met residuaire diensten aangeduid.
3. Onder meervoudig onderhands wordt verstaan het vragen van minimaal 3 verschillende offertes.
4. De keuze tussen een meervoudig onderhandse procedure en een openbare procedure bij Leveringen en Diensten komt hieronder in paragraaf 2.4 (Portfoliomanagement) aan de orde.

In plaats van een systeem waarbij de opdrachtwaarde ongeacht de marktsituatie bepaalt welke aanbestedingsprocedure verplicht is zal WSRL door middel van portfoliomanagement voorkeursprocedures¹ gaan ontwikkelen.

Een voorkeursprocedure zal per product-marktcombinatie worden vastgesteld en periodiek heroverwogen. Het bepalen van de meest geschikte aanbestedingsprocedure is afhankelijk van een aantal factoren.

Onder de Europese drempel is het in geval van bijzondere omstandigheden mogelijk om een 'lichtere' procedure te kiezen dan opgenomen in bovenstaande tabel, maar dit moet een (naast hoger) gemandateerde (zie bevoegdheidentabel, hoofdstuk 3) gemotiveerd besluiten. Om te komen tot dit besluit zal de (naast hoger) gemandateerde advies inwinnen bij de inkoopadviseur en dit meenemen in de afweging. In paragraaf 2.4 vindt nadere uitwerking van voorkeursprocedures plaats.

2.3. Bundeling

Bundeling van homogene opdrachten is een belangrijk instrument om doelmatig in te kopen. Deze reeds ingeslagen weg zal de komende jaren daar waar mogelijk worden voortgezet.

Bundeling kan als gevolg hebben dat de opdrachten onbereikbaar worden voor kleine ondernemers. Bewustwording van dit risico is belangrijk; bij het bundelen van kleine opdrachten dient altijd afgewogen te worden of dit een onbedoeld negatief effect heeft op de concurrentiepositie van kleine ondernemers.

Oplossingen door het verdelen in percelen dan wel stimuleren van combinatievorming zijn hierin aandachtspunten. Echter dient ook WSRL haar eigen belangen (en van de gemeenschap) te behartigen door grote contracten te bundelen en versnippering van het contractbeheer tegen te gaan. In die gevallen is onderaanneming een kans die voor de kleine (specialistische) ondernemer in het verschiet ligt.

2.4. Portfoliomanagement

WSRL wil goed de markt kennen. Om een goed beeld te krijgen van een markt en de spelers in die markt zal WSRL voor verschillende product-marktcombinaties een portfolio² samenstellen.

Door vooraf te denken over wat WSRL nodig heeft, welke en hoeveel opdrachten er allemaal in een bepaalde markt komen, een strategie te bepalen die de individuele opdracht overstijgt krijgt WSRL vat op haar uitgaven en de benadering van de marktpartijen waarmee de doelmatigheid wordt bevorderd. Ook kennis van het aanbod en de belangen van de marktpartijen zijn onderdeel van de inhoud van het portfolio.

¹ Voorkeursprocedures is een aanbestedingsprocedure die bij WSRL geldt als standaard voor een bepaalde markt. De voorkeursprocedure wordt geselecteerd uit alle toegestane vormen.

² Een portfolio is een dossier over een product-marktcombinatie waarin alle informatie bijeenkomt over inkopen en aanbesteden. Doel is om dit portfolio actueel te houden en zo bij te kunnen sturen in veranderende omstandigheden zowel intern WSRL als in de markt.

In eerste instantie komt hier een aanbestedingsvorm uit, die regel is voor alle opdrachten die in dat segment wordt aanbesteed. Verder zal deze aanpak leiden tot bundeling van opdrachten en inzicht in de bestedingen (plannen). Voorbeelden hiervan zijn het bundelen c.q. clusteren van adviesdiensten en het afsluiten van een integraal contract voor energie. Zo kan WSRL beter inspelen op veranderingen in de markt en gebruik maken van innovaties. De voorkeursvorm van aanbesteden wordt periodiek geëvalueerd op basis van ervaringen uit de aanbestedingen en veranderingen in de product-marktcombinatie.

Met deze aanpak bepaalt WSRL haar aanbestedingsprocedure op maat, de zogenaamde voorkeursprocedure. De keuzemogelijkheden worden natuurlijk begrensd door de ruimte in wet- en regelgeving (zie tabel 1 in paragraaf 2.2 en bijlage 1).

Aangezien dit een ontwikkelingsvraagstuk is zal voor de nog niet vastgestelde portfolio's vanzelfsprekend geen voorkeursprocedure zijn.

2.5. Duurzaam inkopen

WSRL streeft, conform de landelijk gemaakte afspraken tussen Rijk en Unie van Waterschappen, naar ten minste 50% duurzame inkoop in 2010. Uit recent benchmarkonderzoek van VROM blijkt dat WSRL relatief goed scoort op het gebied van duurzaam inkopen. Voor het bepalen van de resultaten conformeert WSRL zich aan de nationale methodiek voor het bepalen van duurzaam inkopen zoals deze wordt gefaciliteerd door SenterNovem.

SenterNovem zal dit jaar (2008) criteria verspreiden op een breed scala aan producten. Deze criteria geven aan op welke manier een aanbesteding leidt tot een duurzame inkoop.

Het toepassen van milieuaspecten en sociale aspecten in alle fasen van het inkoopproces zodat dit uiteindelijk leidt tot de daadwerkelijke levering van een product, dienst of werk dat aan deze milieuaspecten en sociale aspecten

Tweejaarlijks doet WSRL mee aan de benchmark van het ministerie van VROM om de duurzaamheid van het inkopen te peilen.

Verder streeft WSRL er naar om bij elke aanbesteding af te wegen welke sociale doelstellingen er verbonden kunnen worden en of het in afzonderlijke gevallen haalbaar is. Een toegestane vorm hiervan is het voorbehouden van opdrachten aan Sociale Werkbedrijven. Hiermee beperken we de marktwerking tot ondernemingen die voldoen aan de criteria gesteld aan een SW-onderneming.

Duurzaam inkopen betekent uiteraard niet dat er geen economische afweging meer plaatsvindt in het inkoopproces. Indien een duurzaam in te kopen product tot substantiele meerkosten leidt is dit een nadrukkelijk punt van afweging. Overigens blijkt in de praktijk van WSRL dat steeds meer leveranciers overgaan tot het aanbieden van duurzame producten. De verwachting is dat er in de loop der jaren steeds minder sprake zal zijn van een reële keuze tussen duurzame en niet duurzame producten.

2.6. Leveranciersmanagement

WSRL wil zaken doen met financieel gezonde, geschikte en integere bedrijven. De keuze van ondernemers voor deze procedure zal plaatsvinden door middel van een lijst ("Groslijst") van geselecteerde voorkeursleveranciers. Een ondernemer die voldoet aan een aantal vooraf vastgestelde eisen verwerft een plek op de Groslijst. Deze groslijst kan alleen worden toegepast bij enkelvoudige en meervoudige onderhandse aanbestedingen.

Om verscheidenheid in uitnodiging te garanderen komt er een mechanisme dat garandeert, dat niet uitsluitend telkens dezelfde leveranciers worden uitgenodigd voor het doen van een aanbieding. Dit mechanisme zal nader worden uitgewerkt in de uitvoeringsregels.

Door middel van leveranciersbeoordelingen zal de geschiktheid van de ondernemers op de Groslijst periodiek worden vastgesteld.

Er zal worden onderzocht of ook andere nog niet bekende ondernemers door middel van een aanmelding en na gebleken geschiktheid op de Groslijst kunnen worden geplaatst. Op deze manier wordt het marktmechanisme en concurrentie verder vergroot.

De Groslijst zal per marktsegment/inkooppakket worden samengesteld.

2.7. Publicatie

Marktwerking begint met het attenderen van de markt op het voornemen een opdracht te gaan vergeven.. Alle openbare aanbestedingen worden gepubliceerd op www.aanbestedingskalender.nl en wanneer de waarde de Europese drempel overschrijdt staat de opdracht automatisch ook op TED³. De inhoud van de publicatie moet voldoen aan de in het Besluit Aanbestedingsregels voor Overheidsopdrachten beschreven vereisten.

Een integraal overzicht van alle gepubliceerde opdrachten staat op de website van WSRL.

Op deze wijze voldoet WSRL aan de verplichting van transparantie en openbaarheid zoals die in de wet- en regelgeving en jurisprudentie is vastgesteld.

2.8. Algemene voorwaarden

WSRL hanteert haar eigen inkoopvoorwaarden voor Leveringen. Voor diensten wordt de Algemene Rijksvoorwaarden voor Diensten (ARVODI 2008) gehanteerd. In de Uitvoeringsregelingen wordt dit verder uitgewerkt.

Willen deze algemene voorwaarden gelden, dan moeten deze van toepassing worden verklaard. In de offerteaanvraag moet dit dus al vermeld worden en

³ Tender Electronic Daily. Dit is een Europese website waar alle Europese aanbesteding worden gepubliceerd.

bij de opdrachtverlening moet het van toepassing zijn van de algemene voorwaarden van WSRL worden herhaald.

Deze algemene inkoopvoorwaarden worden aan de inschrijvers opgelegd en WSRL accepteert geen voorwaarden van ondernemers of aanpassingen op de algemene voorwaarden, tenzij hier uitdrukkelijk en schriftelijk van wordt afgeweken. Deze voorwaarden gelden dan bij het aangaan van een contract.

Het voordeel van het toepassen van algemene voorwaarden is dat risico's zoveel mogelijk worden beperkt, dat er tijd wordt bespaard omdat geen gedetailleerd contract opgesteld hoeft te worden en dat offertes van verschillende leveranciers beter vergeleken kunnen worden doordat ze gebaseerd zijn op dezelfde voorwaarden.

Omdat WSRL erkent dat algemene voorwaarden in verschillende branches te algemeen zijn zal WSRL voor een aantal branches (ICT) specifieke inkoopvoorwaarden maken als aanhangsel aan de algemene inkoopvoorwaarden.

Het hanteren van een uniforme set inkoopvoorwaarden bespaart WSRL veel kosten in het management van de overeenkomsten en maakt duidelijk welke voorwaarden gelden. Voor de marktpartijen biedt dit een consequente en uniforme set afspraken bij het zaken doen met WSRL.

2.9. Kwaliteitsbewaking, kennisdeling en advisering

WSRL continueert het concept van gecoördineerde inkoop. Gelet op de gehouden beleidsevaluatie in 2007, de juridische risico's, de rechtmatigheidstoets per 1-1-2009 is het noodzakelijk binnen dit concept de rol van de inkoopadviseur en de juridisch adviseur te versterken. Hiertoe zijn nadere uitvoeringsvoorschriften/ werkinstructies opgesteld.

WSRL zorgt ervoor dat de kennis en ondersteuning op het gebied van aanbesteden en inkopen gewaarborgd is door de functie van inkoopadviseur en de juridisch adviseur. De inkoopadviseur en de juridisch adviseur zorgen voor kwaliteitsborging van het aanbestedingsproces.

De inkoopadviseur is verantwoordelijk voor beleidsadvisering, procesondersteuning, aanbestedings- en inkoopadvies en toezicht en rapportage over het uitvoeren van het aanbestedingsbeleid. Verder vertegenwoordigt de inkoopadviseur WSRL op het dossier aanbesteden en heeft hiervoor nauw contact met andere waterschappen, de Unie van Waterschappen, het Ministerie van Economische Zaken, VNG en andere regionale partners (Inkoopbureau Rivierland).

Daarnaast speelt de materiedeskundige een rol in het aanbestedingsproces. De materiedeskundige is primair verantwoordelijk voor de inhoudelijke zaken aangaande de te verwerven werken, diensten of leveringen.

2.10. Professioneel Inkopen en aanbesteden: het realiseren van een goede prijs kwaliteit verhouding

Professionalisering van het inkoop en aanbestedingsproces richt zich op het op een hoger plan brengen van het alle bij het proces betrokken actoren. Hierbij gaat het om de volgende items:

- de medewerkers weten wat er ingekocht wordt, waarom juist dat ingekocht wordt en op welke manier dat gedaan wordt. Hierdoor wordt een beter product ontvangen voor hetzelfde geld of wordt geld en tijd bespaard.
- medewerkers elkaar kennen en dat ze op tijd en op hoofdlijnen weten wat de ander gaat inkopen of aanbesteden. Waar dat meerwaarde oplevert, kopen ze gezamenlijk in;
- medewerkers samenwerken, waardoor ze leren gebruik te maken van elkaars expertise;
- kennis, die samen opgebouwd is, wordt vastgelegd, zoals voorbeelden en modellen, die met elkaar gedeeld worden;
- waar mogelijk langs elektronische weg wordt ingekocht, hetgeen de procedures versnelt en vereenvoudigt. Bovendien wordt zo rekening gehouden met de leveranciers: zij kunnen tijdig inschrijven op voor hen interessante aanbestedingen;
- de medewerkers de markt kennen waar zij producten en diensten vandaan halen. Zo kunnen zij eisen aan de markt duidelijk en professioneel formuleren;
- een adequate planning ervoor zorgt dat voorgenomen aanbestedingen goed worden voorbereid. Dat wil zeggen: op het juiste moment en met behulp van de juiste mensen;
- medewerkers de regels kennen, waaraan voldaan moet worden. Of het nu gaat om Nederlandse of Europese wet- en regelgeving of om interne beleidslijnen (die bijvoorbeeld duurzaam inkopen of innovatief aanbesteden voor schrijven): inkopen en aanbesteden vindt altijd op een eerlijke, objectieve en transparante wijze plaats.

2.11. Integriteitbewaking WSRL en medewerkers

Als overheid hebben we te maken met de algemene beginselen van het Europees aanbestedingsrecht. De beginselen die opgenomen zijn in het EG-verdrag zijn: transparant, non-discriminatoir en objectief.

Het door het Algemeen Bestuur vastgestelde integriteitsbeleid en de hiervan deelsluitmakende Gedragscode Integriteit is uiteraard eveneens van toepassing op de inkoopprocessen.

Voor het waarborgen van de integriteit zijn in de uit te voeren inkoopprocessen strikte functiescheidingen toegepast tussen uitvoerenden en beslissers.

Bij aanbestedingen eist het Waterschap van inschrijvers een "verklaring bestuurder omtrent rechtmatigheid inschrijving". In deze modelverklaring verklaart een bestuurder die de betreffende inschrijver ter zake van de inschrijving rechtsgeldig vertegenwoordigt dat "de inschrijving niet tot stand is gekomen onder invloed van een overeenkomst, besluit of gedraging in strijd met het Nederlandse of Europese mededingingsrecht".

3. BEVOEGDHEDEN EN AFWIJKINGSMOGELIJKHEDEN

3.1. Bevoegdheden

De (financiële) bevoegdheden van de functionarissen in het inkoop- en aanbestedingsproces zijn conform delegatie-, mandaat- en ondermandaatbesluiten en de Regeling Financieel Beheer.

3.2. Afwijkingsmogelijkheden

In geval van bijzondere omstandigheden is het voor aanbestedingen onder de Europese drempel mogelijk om af te wijken van de van toepassing zijnde aanbestedingsprocedure naar een minder zware procedure. Om te mogen afwijken dient vooraf een afwijkingsformulier te worden ingediend en voor besluitvorming te worden voorgelegd aan het CDH, zoals opgenomen in onderstaand tabel.

Tabel afwijkingsmogelijkheden

Bevoegdheid tot het toepassen van een minder zware alternatieve aanbestedingsvorm	Levering / dienst \geq € 50.000,-- en $<$ drempelbedrag	Werk \geq € 150.000,- en $<$ 1,5 miljoen	Werk \geq € 1,5 miljoen en $<$ drempelbedrag
Meervoudig onderhands naar Enkelvoudig onderhands	CDH	CDH	Niet van toepassing
Nationale procedure naar Meervoudig onderhands	Niet van toepassing	Niet van toepassing	CDH

Het toepassen van een zwaardere procedure is altijd toegestaan.

Bijlage 1 Schema Beslisboom

LEVERINGEN & DIENSTEN	WERKEN
< € 50.000,- Enkelvoudige procedure Keuze uit: <ul style="list-style-type: none"> • Meervoudige onderhandse procedure • Nationale openbare procedure • Nationale niet openbare procedure • Europese openbare procedure • Europese niet openbare procedure • Onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking • Onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking 	< € 150.000,- Enkelvoudige procedure Keuze uit: <ul style="list-style-type: none"> • Meervoudige onderhandse procedure • Nationale openbare procedure • Nationale niet openbare procedure • Europese openbare procedure • Europese niet openbare procedure • Onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking • Onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking
€ 50.000,- tot € 206.000,- Meervoudige onderhandse procedure Keuze uit: <ul style="list-style-type: none"> • Nationale openbare procedure • Nationale niet openbare procedure • Europese openbare procedure • Europese niet openbare procedure • Onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking • Onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking 	€ 150.000,- tot € 1.500.000,- Meervoudige onderhandse procedure Keuze uit: <ul style="list-style-type: none"> • Nationale openbare procedure • Nationale niet openbare procedure • Europese openbare procedure • Europese niet openbare procedure • Onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking • Onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking
	€ 1.500.000,- tot € 5.150.000,- Nationale procedure Keuze uit: <ul style="list-style-type: none"> • Nationale openbare procedure • Nationale niet openbare procedure • Europese openbare procedure • Europese niet openbare procedure • Onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking • Onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking
> € 206.000,- Europese procedure Keuze uit: <ul style="list-style-type: none"> • Europese openbare procedure • Europese niet openbare procedure • Onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking • Onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking • Concurrentie gerichte dialoog 	> € 5.150.000,- Europese procedure Keuze uit: <ul style="list-style-type: none"> • Europese openbare procedure • Europese niet openbare procedure • Onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking • Onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking • Concurrentie gerichte dialoog

Het toepassen van een zwaardere procedure is altijd toegestaan.

Bijlage 2 Toelichting aanbestedingsvormen.

Enkelvoudige onderhandse procedure

De Onderhandse procedure komt alleen voor als procedure voor nationale aanbestedingen.

Bij deze vorm van aanbesteding wordt een uitnodiging tot het doen van een inschrijving aan één enkel bedrijf gedaan.

Meervoudig Onderhandse procedure

De Onderhandse procedure komt alleen voor als procedure voor nationale aanbestedingen. Het is een aanbesteding waarvoor ten minste drie en ten hoogste zes ondernemers worden uitgenodigd om in te schrijven. De aanbesteder hoeft bij nationale aanbestedingen weliswaar niet te voldoen aan de aanbestedingsrichtlijnen, maar wel aan de beginselen van het EGVerdrag. Dat is het uitgangspunt van de Europese Commissie, die zich daarbij baseert op een beschikking en verschillende arresten van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen. De Commissie stelt dat ook onder de drempel gelijke behandeling gegarandeerd moet zijn en dat het daarvoor nodig is dat aan alle potentiële inschrijvers 'een passende mate van openbaarheid' wordt geboden. Wat een passende mate van openbaarheid is staat nog niet vast. Dit kan betekenen dat in de toekomst ook nationale aanbestedingen een zekere vorm van bekendmaking vereisen, bij voorbeeld via het internet. In dat geval zal de Onderhandse procedure uitgebreid moeten worden met bepalingen omtrent een dergelijke bekendmaking.

Openbare procedure

Voor Europese en Nationale aanbestedingen is de Openbare procedure de meest eenvoudige procedure. Hier kan de aanbesteder volstaan met het aankondigen van de opdracht die hij wil gunnen waarna iedere geïnteresseerde ondernemer zich in kan schrijven. Na de beoordeling van inschrijvers aan de hand van de uitsluitingsgronden en de geschiktheidseisen en van hun inschrijvingen aan de hand van de gunningscriteria beslist de aanbesteder aan wie hij de opdracht wil gunnen en deelt hij deze beslissing aan alle inschrijvers mee. Tenzij een of meer inschrijvers in beroep gaan tegen de gunningsbeslissing, gunt de aanbesteder vervolgens de opdracht.

Deze procedure is geschikt wanneer inschrijven weinig inspanning kost zodat de transactiekosten beperkt zijn.

Niet-openbare procedure

In tegenstelling tot wat de naam zou doen vermoeden is de Niet-openbare procedure net zo openbaar als de Openbare procedure. Deze procedure wordt algemeen bekendgemaakt, waarna iedere ondernemer zich kan aanmelden als gegadigde. Verschil met de openbare procedure is dat de procedure in twee delen is geknipt, waarbij de aanbesteder eerst de gegadigden selecteert aan de hand van de uitsluitingsgronden en de selectiecriteria. Daarna nodigt hij de geselecteerde gegadigden uit om in te schrijven en verloopt de procedure verder net zo als de Openbare procedure.

Voordeel van de Niet-openbare procedure is dat de transactiekosten lager kunnen zijn dan bij de Openbare procedure. De aanbesteder kan het aantal inschrijvers beperken tot het aantal dat nodig is voor voldoende concurrentie. Alleen de uitgenodigde gegadigden maken offertekosten. De aanbesteder

loopt bovendien niet het risico dat hij een overmaat aan inschrijvingen moet beoordelen.

Onderhandelingsprocedure met voorafgaande aankondiging

De Onderhandelingsprocedure met voorafgaande aankondiging verloopt tot en met de inschrijving net zoals de Niet-openbare procedure. Na de ontvangst van de inschrijvingen onderhandelt de aanbesteder met de inschrijvers. De onderhandelingen resulteren in aanbiedingen van de uitgenodigden. De aanbesteder kiest daaruit het aanbod dat hij wenst te aanvaarden.

De definitie van de onderhandelingsprocedure in artikel 1, onderdeel x, van het BAO spreekt van overleg van de aanbesteder met door hem gekozen ondernemers en van onderhandelingen met een of meer van hen om de voorwaarden van de opdracht vast te stellen. Dit overleg komt echter niet terug in de artikelen 30 en 31 van het BAO, die de onderhandelingsprocedures uitwerken.

Ook de Richtlijn Werken/Leveringen/Diensten (RL WLD) rept in de uitwerking van de onderhandelingsprocedures niet over overleg maar over onderhandelen. Dit laat onverlet dat de aanbesteder de onderhandelingen zou kunnen faseren door bijvoorbeeld een tussentijdse bieding in te lassen. Na deze bieding zou de aanbesteder de onderhandelingen voort kunnen zetten. Zie artikel 30, lid 5, van het BAO c.q. artikel 30, lid 4, van de RL WLD. Voorwaarde is dat aan artikel 44, lid 8, van het BAO c.q. artikel 44, lid 4, van de RL WLD wordt voldaan, dat eist dat 'het aantal inschrijvingen in de slotfase zodanig is dat daadwerkelijke mededinging kan worden gegarandeerd' 'voor zover er een voldoende aantal geschikte oplossingen of gegadigden is'. De Commissie is van mening dat voor daadwerkelijke mededinging normaliter ten minste drie inschrijvingen nodig zijn. De Commissie draagt dit standpunt al sinds 1989 uit. Eveneens is denkbaar dat de aanbesteder de fasering inricht op de wijze zoals beschreven in de artikelen 45 tot en met 51 van het UAR-EG 1991. Deze bepalingen maakten een splitsing tussen 'overleg' en 'onderhandelingen', waarbij in de overlegfase werd gesproken over de inhoud en niet over de prijs. Opmerkelijk is dat de aanbieding, sluitstuk van de onderhandelingen, de feitelijke

inschrijving is op basis waarvan de opdracht gegund wordt. Dat betekent dat de eerste inschrijving meer het karakter heeft van een voorstel. Niettemin zou de aanbesteder, indien het voorstel hem bevalt, direct op basis van dit voorstel moeten kunnen gunnen zodat inschrijvers er goed aan doen een reële inschrijving in te dienen zonder ruime onderhandelingsmarge.

In de onderhandelingsfase onderhandelt de aanbesteder parallel met meerdere inschrijvers. De aanbesteder dient daarbij vertrouwelijk om te gaan met de informatie die hij van elk van de inschrijvers verkrijgt. Met name behoort deze informatie niet gebruikt te worden om de inschrijvers tegen elkaar uit te spelen.

Onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande aankondiging

De Onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande aankondiging verloopt als de Onderhandelingsprocedure met voorafgaande aankondiging, maar dan zonder de mogelijkheid voor iedere ondernemer om zich aan te melden als gegadigde.

Concurrentiegerichte dialoog

De Concurrentiegerichte dialoog is bedoeld voor het aanbesteden van bijzonder complexe opdrachten waarbij de aanbesteder slechts in dialoog met ondernemers de specificaties van het werk kan bepalen waaraan hij behoefte heeft. De aanbesteder last de dialoogfase in na de selectie van ondernemers die zich hebben aangemeld. De dialoog wordt gevoerd op basis van een 'beschrijvend document' dat wel het te bereiken resultaat beschrijft maar niet de mogelijke oplossingen. Na de beëindiging van de dialoog volgt de uitnodiging tot inschrijving en verloopt de procedure verder op dezelfde wijze als de inschrijvingsfase van de Niet-openbare procedure.

De aanbesteder kan de dialoog in fasen doen verlopen, waarbij het aantal te bespreken oplossingen aan de hand van de gunningscriteria stapsgewijs wordt gereduceerd. De dialoog is vertrouwelijk. Na beëindiging van de dialoog schrijft iedere deelnemer aan de dialoog in met de eigen oplossing of oplossingen die hij in samenspraak met de aanbesteder heeft geformuleerd. Het BAO, c.q. de RL WLD, laat de mogelijkheid open dat de aanbesteder alle deelnemers aan de dialoog uitnodigt om op hetzelfde bestek in te schrijven. Indien dat bestek echter geheel of gedeeltelijk een oplossing bevat die de aanbesteder ter kennis gekomen is uit zijn dialoog met een of meer deelnemers, dient de aanbesteder de instemming te hebben van de desbetreffende deelnemers. Denkbaar is dat de aanbesteder deze instemming tegen een vergoeding verwerft.